

monnik-missionaris-martelaar

# BONIFATIUS

in Dorestad

## WIJK BIJ DUURSTEDEN



Buitenmuur Grote Kerk te Wijk bij Duurstede

*Bonifatius* zijn eerste reis naar het vasteland van Europa ging naar Wijk bij Duurstede. Hier ging hij aan land, in de haven van Dorestad, die gunstig lag aan de Rijn, bij de splitsing van Rijn en Lek.

### Monnik-Missionaris-Martelaar

De *monnik* Wynfret (zo heette hij totdat de paus in Rome hem in 719 de naam Bonifatius gaf), werd in 716 *missionaris* door zijn reis naar Dorestad en zou 38 jaar later als *martelaar* sterven bij Dokkum. In die 38 jaar zou hij meerdere keren langs Wijk bij Duurstede komen, als hij de Rijn afzakte vanuit Duitsland of vanuit de regio Utrecht richting Duitsland ging.



Raam in de katholieke kerk te Wijk bij Duurstede

### Zijn eerste reis

Wie was *Bonifatius* toen hij hier in 716 aankwam? Vanaf zijn jeugd was hij lid van een kloostergemeenschap in Engeland. In het klooster had hij zo'n 33 jaar doorgebracht en was hij een geleerde geworden die als leraar en diplomaat een reputatie had opgebouwd.

*Bonifatius* zeilde in het voorjaar van 716 vanuit Londen met een paar medebroeders naar Dorestad waar hij een tijdje vertoefde. Dag en nacht dankten ze God. Hij sprak in Utrecht met de Friese koning Radbod/Redbad, die op dat moment hier de baas was, en zocht mogelijkheden om het Woord van God te verkondigen. In het najaar ging hij weer terug. Aldus de levensbeschrijving die werd gemaakt kort na zijn geruchtmakende dood in 754.

### Zijn laatste reis

In 753 reisde Bonifatius vanuit Mainz, waar hij bisschop was, met vijftig medewerkers via Dorestad naar Utrecht en in 754 verder naar Dokkum, waar hij werd vermoord. Zijn dode lichaam is in 754 via Utrecht langs Dorestad gekomen om uiteindelijk in Fulda te worden begraven. Ook toen zal hij hebben overnacht in Dorestad, want de schepen deden er een hele dag over om van Utrecht naar Dorestad te gaan. 's Nachts werd er niet gevaren.

### Grote betekenis

Bonifatius had grote invloed op de culturele ontwikkeling van Nederland en heel West-Europa in de achtste en negende eeuw. Als stichter van kloosters en als kerkhervormer gaf hij inhoud aan de toekomst en identiteit van Europa.

### Dorestad

Dorestad was tussen 650 en 875 een groot handelsknooppunt in Noordwest-Europa met een langgerekte haven en een paar duizend inwoners. Utrecht was nog klein. Het gebied tussen de Noordzee en Dorestad was vooral veengebied. Bij Dorestad had je geen last meer van eb en vloed.

*Meer:* [www.dorestadonthuld.nl](http://www.dorestadonthuld.nl)

### Wat in Wijk bij Duurstede herinnert aan Bonifatius?

#### 1.

De plaquette op de Markt, gemaakt door Serge van Druten, brengt zijn aankomst in beeld.



*Links* de monnik die leeft en bidt vanuit de Bijbel. Hij kijkt je niet aan, maar nodigt je uit om met hem mee te lezen en te bidden door aan de linkerkant te gaan staan.

In het *midden* het vrachtschip met daarop de in Dorestad wonende schipper met in zijn handen het geld dat Bonifatius hem in Londen heeft betaald om te mogen meevaren.



*Rechts* een vrouw met gevouwen handen, vol aandacht voor wat Bonifatius brengt, en een man die het bootje voortboomt. Daarboven nog meer bedrijvigheid in de haven van Dorestad bij de vele aanlegdammen langs de Westoever van de Rijn, waar deze nu Kromme Rijn heet.

## 2.

Gaat u van de Markt, door de Volderstraat en het kasteelpark, dan komt u op de Lekdijk. Het dijkgedeelte van hier richting haven is de oudste dijk van Nederland. In 1122 werd hier de Rijn afgedamd om het gebied richting Utrecht te ontginnen. Sinds 2022 is deze afdamming herkenbaar met onderstaand monument.



Tegenover Lekdijk-Oost 5

**Als je op dit punt naar de rivier kijkt, weet dan:**

- Bonifatius kwam hier voor het eerst in 716, van rechts, vanuit Londen, het westen.
- In 719 kwam hij van links over de Rijn vanuit het oosten om een paar jaar te missioneren in Utrecht, Breukelen, Woerden en Velzen. Ook in 753 kwam hij hier vanuit het oosten.
- In 754 kwam zijn ontzielde lichaam hierlangs vanuit het noorden - de Rijnstroom die in 1122 hier werd afgedamd - naar het oosten, naar Mainz en Fulda.

- Tot 1122 waren er geen rivierdijken, wel stroomruggen met bebouwing en akkerbouw. In de tijd van Bonifatius was de Rijn veel breder dan de Lek (zie [www.dorestadonthuld.nl](http://www.dorestadonthuld.nl)). Hier bij Dorestad maakte de Rijn vanuit het oosten een bocht *naar het noorden*, naar Utrecht en Katwijk. De langgerekte haven van Dorestad lag op de westoever van de (Kromme) Rijn. Daar moet Bonifatius aan land zijn gegaan.

## 3.

Via de opening in de Walmuur van de Wijkse haven kunt u de Oeverstraat inlopen met in de verte de rooms-katholieke kerk, waarin Bonifatius sinds 1907 is afgebeeld in een glas-in-loodraam samen met Willibrord. Dit raam is zichtbaar vanuit *Stiltetuin De Kloosterhof*.



Stiltetuin De Kloosterhof, Oeverstraat '39'.



Bonifatius (r.) is herkenbaar aan het boek waar een zwaard doorheen steekt.



In deze vrij toegankelijke Kloosterhof - restant van het Maria Magdalenaklooster (1399-1604) - staat een informatiebord over Bonifatius en het raam. [www.johannesdedoper.net/kloosterhof](http://www.johannesdedoper.net/kloosterhof)



## 4.

Wandelroute het *Kromme Rijnpad* herinnert aan Bonifatius. Hier kwam hij langs, ten minste in 716, 719, 721, 753 en bij zijn uitvaart in 754.



Informatiebord bij Prins Hendrikweg 14.



Bij dat informatiebord - tegenover zijweg 't Sant - nagebouwde dammen waaraan in Dorestad de schepen konden aanleggen. Restanten van 150.000 van die palen zijn teruggevonden.



Kromme Rijnpad

## 5.

Een gedenkbord in de Bonifatiusstraat, tegenover eetsalon De Heul, is in april 2016 onthuld. De straatnamen in de wijk De Heul vertellen waar Dorestad mee verbonden was.

**Kees Slijkerman**

Stichting Bonifatius-Dorestad

Meer: [www.stucom.nl/bonifatius](http://www.stucom.nl/bonifatius)  
[bonifatius.dorestad@gmail.com](mailto:bonifatius.dorestad@gmail.com)